

toni parsons
novi početak

Preveo
Nenad Dropulić

Laguna

Naslov originala

Tony Parsons
STARTING OVER

novi početak

Copyright © 2009 Tony Parsons

Translation Copyright © 2009 za srpsko izdanje, LAGUNA

PISMO SRPSKIM ČITAOCIMA

Srbiju sam prvi put posetio pre više od trideset godina. Ja sam tada bio siromašni dvadesetogodišnji autostoper i putovao sam po ovom delu Evrope, a Srbija je tada, naravno, bila deo bivše Jugoslavije. Od onda se mnogo šta promenilo – i svet u celini i mi kao pojedinci. A mnogi moji srpski čitaoci nisu bili ni rođeni kada sam prvi put, jedne kasne letnje noći, lutao Beogradom u potrazi za prenoćištem.

Ono što se NIJE promenilo jeste toplina srpskog naroda. Kada sam prvi put došao u vaš deo sveta, dočekali su me isključivo dobrota, prijateljstvo i plemenitost duha, za mene izrazito i jedinstveno srpski. Poslednjih godina mnogo puta sam bio u Srbiji, i dobrodošlica koju doživljavam kao naborani prosedi postariji pisac nimalo se ne razlikuje od dobrodošlice koja mi je ukazana kao mladiću svežeg lica. Srbija mi je i tada rekla iste one reči kojima me je dočekala posle decenija odsustvovanja: Dobro došao, neznanče. Dobro došao, prijatelju.

Naravno, Srbija i ja odavno više nismo neznanci. Ljudi u Srbiji vole moje knjige. Pisac uvek voli mesta u kojima ljudi vole njegove knjige, ali u Srbiji dobijam nešto vrlo, vrlo posebno. Moji romani prevedeni su na više od četrdeset jezika širom sveta, ali nigde – doslovno nigde – nisu primljeni s takvim oduševljenjem kao u Srbiji. Češkam se po glavi, pitam se zašto

je tako, i mogu samo da zaključim da moji sprski prijatelji (a osećam da se poznajemo dovoljno dobro da se možemo nazvati prijateljima) imaju odličan ukus.

Zaljubio sam se u Srbiju poslednjih godina. Ako nema mnogo ljudi sa Zapada koji mogu to da kažu, onda je razlog jednostavno to što malo njih poznaje Srbiju – i srpski narod – tako dobro kao ja.

Proputovao sam Srbiju uzduž i popreko i otkrivao sam je sâm. To bi svako trebalo da učini. A onaj ko to ne učini – propušta nešto jedinstveno.

Upoznati Srbiju znači zavoleti Srbiju.

Došao sam prvi put kao siromašni mladić, i vratio sam se kao odrastao čovek. Sada dolazim kao prijatelj.

Svim mojim čitaocima u Srbiji kažem – hvala vam. Vi ste čitaoci o kakvima svaki pisac sanja dok provodi hiljade sati sam u sobi i pokušava da iščupa knjigu iz svoje duše.

Srećan sam što vas imam.

S mnogo ljubavi i najlepših želja,

Toni Parsons

„Vendi ga je tada poslednji put videla. Još neko vreme se, njega radi, trudila da suzbija bol, i osećala je da ga je izneverila kad je dobila nagradu za opšte znanje. Ali godine su dolazile i prolazile ne donoseći bezbrižnog dečaka, a kad su se ponovo sreli, Vendi je bila udata žena, i Petar za nju nije bio ništa više od trunčica prašine u kutiji u kojoj je čuvala igračke. Vendi je odrasla. Ne treba da je žalite. Ona pripada vrsti koja voli da odraste.“

Dž. M. Bari, *Petar Pan i Vendi*

U OBLIKU SRCA

Nije joj udobno dok vozi ovaj auto. Prevelik je, previše nepoznat, previše muževljev. A žena iz satelitskog navigacionog uređaja nikako da umukne.

„Pokušajte polukružno skretanje... pokušajte polukružno skretanje...“

Sad je prekasno. Ne poznaje okolinu. Veliki BMV X5 juri pored oveštalih prodavnica, ružnih samousluga, neosvetljenih dvorišta zaštićenih bodljikavom žicom. I na sve strane deca. Po troje, četvoro ili više, stoje pored svojih bicikala, svetla mobilnih telefona sijaju im u šakama, lica im skrivaju kapuljače trenerki.

„Pokušajte polukružno skretanje...“ „Pokušavam, đavo te odneo!“, mrlja ona, iznenada svesna da je možda popila čašu vina previše.

Pogledi je prate. Sad makar zna kako je to. Predobro je obučena za ovaj kraj, kola su upadljiva i preskupa. Trebalo je da uzme svoj olupani mali auto za vožnju po gradu. Ali muž joj je uvalio BMV, govoreći joj kako će biti bezbednija.

Aha, kako da ne.

Okolina se menja. Iznurene radnjice, samousluge i deca odjednom su iščezli. Nema više nikakvih znakova života. Ulice su pune – šta je ovo? – skladišta. Starih skladišta. Velikih crnih zgrada polupanih krovnih prozora. Izgledaju kao da su davno napuštene,

kao da trule, kao da čekaju da ih neko sruši i podigne nešto novo. Veliki auto valja se mrtvim ulicama. Svega nekoliko kilometara deli je od kuće, ali ovo više ne liči na njen grad.

„Pokušajte polukružno skretanje...“

„O, začepi!“, viče ona.

Onda ga je spazila.

Dečaka kako leži nasred puta. Sklupčan je kao u majčinoj utrobi, ali jednu pruženu ruku podmetnuo je pod glavu. Noga joj dodiruje kočnicu, ali samo na trenutak. Zbog te ruke umesto jastuka ona oseća da nešto nije u redu, da je ovo nevolja koja samo nju čeka.

Zato se ne zaustavlja.

Spušta nogu na gas, cima volan, obilazi dečaka u poslednjem trenutku. U ogledalu vidi da se nije ni pomakao. Zamalo da ga zgazi, a on se nije ni mrdnuo. Istog časa bila je sigurna da je pogrešila.

On je zaista povređen, misli ona. Treba mu moja pomoć.

Kola staju.

Ona vadi telefon.

Nema signala.

Onda najzad sluša navigatoru i izvodi polukružno skretanje, naglo skreće s puta i ulazi u napuštenu benzinsku stanicu. Pumpe su uklonjene, ali na krovu su izbledela slova s imenom naftne kompanije. Oko stanice je nizak zid, a prostor iza njega pretvoren je u smetlište. Posvuda otpaci. Zapaža crne kese progrizene oštrim zubićima, izgoreli auto, štednjak pocrneo od masti i neke stare kompjutere s ulubljenim monitorima. Njen BMW poskakuje preko ko zna čega, i ona se najzad raduje što je poslušala muža.

Zaustavlja kola pored rupe gde je nekada bila pumpa, naginge se napred ne gaseći motor i zuri u dečaka nasred puta, obasjanog njenim farovima.

I još ne zna.

Još ne zna da li je zaista povređen. Ne može tek tako da ga ostavi tamo. Ali ne može da izađe iz kola.

Spušta nogu na gas i vozi kroz razorenu stanicu, veliki auto se trza i poskakuje, a ona sve vreme posmatra dečaka osvetljenog njenim farovima kako se smanjuje u ogledalu.

A on se ne miče.

Ali ona zna da neće izaći iz kola, pa skreće na put i vozi u pravcu iz kog je došla. Navigatorka je učitala, najzad zadovoljna.

U policijskoj stanici bili su puni razumevanja. Rekli su joj da je postupila ispravno. U tom kraju se iz kola ne izlazi. Mladi policajac u odelu s kravatom odvezao ju je nazad do mesta gde je videla dečaka kako leži na putu.

A njega nema.

Policajac i žena izlaze iz neobeležene automobila. Možda to nije pravo mesto? Ne, jeste, sigurno. Prepoznala je benzinsku stanicu i izbledela slova. To je to, tvrdi ona.

I tada su ugledali telo.

Sigurno se skrivao iza niskog zidića stanice. Čekao ju je da stane. Čekao ju je da izađe iz auta i pomogne njegovom drugu. Čekao ju je da postupi ispravno, što bi bilo potpuno pogrešno.

A kad je okrenula kola, kad je najzad izvela to polukružno skretanje, pregazila ga je.

Onoga koji se skrivao, onoga koji ju je čekao. Okrenula se brzo, ali ne dovoljno brzo da ne opazi tragove guma na njegovom licu. Premlad je, misli ona. Još šiparac. Premlad je da mu se ovo dogodi.

Telo odjednom ispušta zvuk, i oboje, i žena i policajac, uzvikuju.

Nekako je živ.

Nekako je još živ.

Ali ne zadugo.

A u bolnici, kad su u službi hitne pomoći nepoznatog mladića proglasili mrtvim, mladi policajac staje pored dežurne sestre i potpisuje u tri primerka spisak tužne sadržine njegovih džepova. Jednu po jednu, policajac ubacuje stvari u plastičnu kesu.

Ključevi. Kartica za javni prevoz. Novčanik sa slikom deteta, tek prohodalog. Dečak, misli policajac, ali samo zato što je benkica plava. Dečaka drži žena. Vide joj se šake, podlaktice i deo osmeha.

Nekoliko kreditnih kartica, svaka s drugim imenom. Hiroši Jamamoto. Wolfgang Šmit. Elizabet Kibler-Ros. Nekoliko zgužvanih novčanica. I jeftin mobilni telefon, još uključen. Telefon odjednom sija i zvonit. Neka popularna melodija. Policajac ga spušta na stranu i zuri u njega kao da pokušava da se seti melodije.*

Najzad, tu je plava plastična kartica. Policajac je gleda.

Nema mnogo šta da se vidi.

To je samo plava plastična kartica s nekoliko belih reči i crvenom mrljom u obliku srca.

Žena je kod kuće, živa, zdrava i bezbedna, iako još drhti, uz muža i žestoko piće. On zahvaljuje Bogu što je postupila ispravno i ostala u kolima.

Ona otpija gutljaj i takođe zahvaljuje Bogu.

Nekada davno izašla bi iz kola. Pružila bi ruku pomoćnicu čoveku u nevolji.

Ali, ljudi odrastaju.

PRVI DEO:

Kantinski kauboj protiv bezbrižnog dečaka

* Ime Hiroši Jamamoto (*Hiroshi Yamamoto*) nosi nekoliko poznatih Japana; Wolfgang Šmit (*Wolfgang Schmidt*, 1954) verovatno je istočnonemački bacač diska; Elizabet Kibler-Ros (*Elisabeth Kübler-Ross*, 1926–2004) čuveni je američki psihijatar švajcarskog porekla, autorka značajne knjige *O smrti i umiranju*. (Prim. prev.)

JEDAN

Čekao sam sina da dođe kući.

Odgledao sam kasne vesti, a onda isključio televizor. Prelistao sam novine i bacio ih u stranu. Otišao sam na zadnja vrata i popužio cigaretu, s jednom nogom u kuhinji a drugom u bašti, gledajući dim kako nestaje u noćnom nebu, terajući ga rukom, uništavajući dokaze.

Ali sve vreme sam čekao.

Glava me je bolela od svih nevolja koje mogu da zadese sedamnaestogodišnjaka. Slupana kola. Izvučeni nož. Prah pomešan s otrovom. Iza mojih prozora deca ubijaju decu, a moj dečak je negde među njima.

Mogao sam samo da čekam.

Rufus je pametan momak, ali je neiskusao. To je njegov problem. Ne bezglavost, ne glupost, nego mladost. Verujem mu, ali ne verujem svetu. U tim godinama treba ti malo sreće, mislio sam i čekao na prozoru, ali on nije dolazio.

Moj sin u sedamnaestoj. Gotovo svake večeri izlazi u olupanoj „bubi“ koju je kupio svojim novcem zarađenim na sezonskim poslovima. Ne znamo kuda odlazi. Nemam pojma. U izvesnom dobu ih izgubite i nikad se više ne vrate. Počnu kao deo vas, godinama se ne razlikuju od vas. A završe kao ljudi koje jedva prepoznajete. Predosećao sam to.

Moj sin i ja nismo još potpuni tuđini – još na trenutak opažam istog oca i sina u parku, s biciklom koji još ima pomoćne točkove. Ali među nama je velika prepreka, ta nesigurnost, taj nepoznati drugi život, Veliki kanjon neznanja, a meni se činilo da raste svaki put kad on izađe iz kuće.

Ponoć je došla i prošla i ja sam odjednom znao da ga više nikada neću videti. Bio sam potpuno ubeđen u to, i ta ubeđenost me je davila i stezala mi grudi. I znao sam tačno kako će biti kad budem saopštavao njegovoj majci i sestri, video sam izraze na licima njegovih baka i dedova, i zamišljao sam njegove prene-ražene drugove na njihovoj prvoj sahrani, daleko premlade za toliko crnine. I tačno sam znao kako će biti. Biće kao kraj sveta.

Onda sam čuo njegova kola na prilaznoj stazi.

Farovi su obasjali prozore, motor se ugasio, vrata su se zalupila – momcima od sedamnaest godina ruka nije laka – i on se odjednom stvorio tu, nadnosio se nada mnoom izbegavajući moj pogled. Kao i uvek, osetio sam i olakšanje i nelagodu zbog njegovog telesnog prisustva. Radost što se vratio u jednom komadu i zbunjenost pred ovim preraslim muškarcem-dečakom.

Ko je on? Odakle je došao? Kakva je njegova veza s plavokosim dečaćićem ošišanim kao *Bitlsi*? Propeo sam se na prste – a visok sam metar i osamdeset dva – i poljubio mu obraz obrastao retkim maljama koji je brijao jednom nedeljno, a kad me je preko volje zagrlio nekako postrance, osetio sam oštre kosti svog jedinog sina.

Oduvek smo se ljubili, ali već neko vreme u našem zagrljaju ima stida i napetosti. Nekako sam znao da bi Rufus više voleo da taj običaj, odavno lišen istinskog značenja, potpuno napustimo. Ali prestanak bi značio da mu pridajemo suviše značaja. Zato smo nastavili s našim muškim poljupcima iako nam je obojici bilo neprijatno.

Osetio sam da se odmiče.

„Dakle“, rekao sam što sam vedrije mogao, „gde si se skitao?“

„Vozao sam se naokolo“, rekao je dubokim gromkim glasom – iz mog malog dečaka izlazi glas krupnog muškarca! – a ja sam se trgnuo od tog glasa, od tih reči, od te neveste i očigledne laži.

Šta god da je moj sin radio večeras, svakako se nije samo vozao naokolo.

„Dobro“, rekao sam mirno i uzeo alko-detektor sa stočića za kafu.

Bio je to pravougaoni komad plastike, metalnosiv, veličine onih naprava u koje u poslednje vreme svi na svetu zure po čitav dan, umesto da gledaju jedni druge ili zvezdano nebo. S jedne strane bio je zdepasti pisak, veličine opuška koji sam ugazio u ružin grm.

„Nisam ništa pio“, zabruja Rufus prkosnim baritonom, iako sam s njega njušio miris omanje pivare.

„Odlično“, rekao sam odrešito. „Onda će biti čisto.“

Uključio sam detektor i na malom okruglom displeju brojač se brzo spustio od dvesta do nule. Onda sam ga pružio Rufusu. Udahnuo je i duvao u pisak sve dok se nije začulo oštro pištanje. Vratio mi je detektor pa smo čekali, ćutke, ne gledajući jedan drugog, bez ičega među nama osim gradskih zvukova. Onda smo čuli niz oštih kratkih bipova i ukazao se rezultat.

Na displeju su se pojavile tri nule. 000 – kao pobednička kombinacija na aparatu za kockanje. Čudno, pomislio sam. Znam da sam namirisao alkohol. Protresao sam detektor i ponovo pogledao displej, ali i dalje je pokazivao tri nule, što je značilo da u krvi moga sina nema nimalo alkohola. Makar mi je o nečemu u svom životu rekao istinu.

Pokazao sam rezultat Rufusu, a kad je učtivo klimnuo glavom došlo mi je da ga zagrlim. Bio je to tako ljubak pokret, taj učtivi klimoglav. Moj dečko je zaista ljubak, čak i sada, a tu ljupkost u potpunosti duguje majci, a ne meni.

Ali nisam ga zagrlio, i trenutak je prošao.

Poželeli smo jedan drugom laku noć ne rizikujući još zagrljaja. Dok sam se peo uz stepenice čuo sam ga kako čangrlja po

kuhinji u potrazi za hranom. Moja žena je spavala, ali kad sam se uvukao pored nje, promeškola se.

„Je li se vratio?“, promrmljala je glasom zamagljenim od sna, lica okrenutog na drugu stranu.

„Vratio se“, rekao sam. Slušao sam je trenutak-dva kako diše. Njoj je to bilo dovoljno. Činjenica da se vratio. To je bilo sve za šta je Lara marila.

„Ali kuda on to odlazi?“, rekao sam, sav očajan.

Ona u mraku napola uzdahnu, napola zevnu. „On je dobar dečko, Džordže“, rekla je već ponovo tonući u san. „I dobro je. I kod kuće je. I bezbedan je. Kakve ima veze kuda ide?“ Onda je nešto pomislila i napola sela. „Nisi ga valjda opet terao da duva u detektor?“

„Samo se pitam kuda ide“, odvratio sam.

Okrenuo sam se na bok, pa smo ležali leđa uz leđa, u položaju životinja koje su odavno pronašle svoj dom; osećao sam Larina stopala na svojim listovima, oblinu njene zadnjice, ugao ramena ispod pamučne pidžame.

„I samo ne želim da nastrada“, rekao sam veoma tiho, iako je ona već bila zaspala.

Činilo mi se da neću mnogo spavati te noći, ali onda sam osetio kako se Larino telo udobno naslanja na moje i znao sam da će san doći ako ne budem suviše mislio o tome.

I znao sam da za našeg sina želim nešto više, više od zdravog razuma, bezbednosti, razboritosti i mrvice sreće koja je neophodna u sedamnaestoj, i možda ponekad malo manje laži, čisto radi promene.

A želeo sam ono što svaki roditelj želi svom nezgrapnom šiparcu kog odjednom vidi kako juri u svet odraslih bez zaštitne kacige zamišljajući da je sve pod kontrolom. Izgovarao sam nemu molitvu prestravljenog roditelja.

Želeo sam da zaustavim časovnik.

* * *

Retko viđamo Rufusa za doručkom. On je ujutru gotovo mitska ličnost, neuhvatljiva ali bučna; ponekad opazimo na trenutak njegov ogromni obris kako izleće na vrata s rancem punim knjiga obešenim preko ramena kao Jeti godine trinaeste, ili kako god već ovih dana zovu treći gimnazije.

Kuhinja je puna tragova da je bio i otišao. Njegova stolica nemarno gurnuta unazad. Usamljena čokoladna pahuljica na podu. Činija bačena u sudoperu da je neko drugi opere.

Osećam talas gneva. Znam zašto to radi, hoće da izbegne moju ovsenu kašu.

Ja spremam jedan obrok dnevno za svoju porodicu, a to je doručak – ukusna hranljiva ovsena kaša. Smatram da zdrav početak dana uravnotežava nezdrav ostatak dana – cigarete koje krišom pušim, brzu hranu koju gutam na poslu, talase visokog pritiska. Svako jutro gradim branu protiv prerane smrti. Zid od kaše. Ali moj sin nikada ne doručkuje s nama.

Lara se pojavila dok sam brisao činiju. „To me baš ljuti“, rekao sam.

Poljubila me je u obraz i potapšala mi rebra. „Tebe sve ljuti, mili.“ Pogledala je u tavanicu. „Rubi!“ Nije bilo odgovora. Uzela mi je činiju iz ruke i spremila je, tresući glavom. „Opet će zakašniti. Idi po nju, molim te.“

Proverio sam da li se kaša lepo kuva i vratio se na sprat. Vrata sobe naše kćeri bila su otvorena. Ona je sedela za kompjuterom, u školskoj uniformi, i vezivala kosu u konjski rep. Nasmešio sam se ozbiljnom izrazu mlađe kopije savršenog lica njene majke.

Nije tačno da me sve ljuti.

Moja kći nikada me ne ljuti.

Ne mogu ni da je gledam bez osmeha.

I oduvek je tako.

Apokaliptične slike lebdele su po monitoru. Fabrički dimnjaci podrignu industrijsku prljavštinu. Mrtve ribe plutaju u zagađenim rekama. Autoput prepun nepomičnih vozila.

„Da li neko ovde želi ovsenu kašu?“, upitao sam kucajući na vrata.

„Samo malo da...“ Glas joj je utihnuo dok je gledala u otpljene ledene kape, ključalu zemljinu koru, nebo iscepano zara-zama i pošastima. „Samo da vidim...“

„Rubi“, rekao sam. „Ne brini za sve to. Nije kraj sveta.“

Pogledala me je i namrštila se. „To nije smešno, tata.“

Ali ja sam se ipak nasmejao.

Kad smo sišli u kuhinju, kaša se skuvala, savršeno glatka i gusta, baš kako volim.

Lara je ušla iz bašte noseći nešto u desnoj ruci. Opušak. Bacila ga je na mene. Pogodila me je posred grudi, baš tamo gde me uvek steže. *Živa vatra*, govorio je moj otac. *Ona je živa vatra*.

„Znaš li šta je to, Džordže?“, upitala me je blistavih očiju. „To je još jedan ekser u tvom mrtvačkom sanduku.“ Sela je za pult i pokrila lice rukama. Rubi i ja smo pogledali jedno drugo, pa ponovo Laru. „Hvala ti, Džordže“, rekla je moja žena glasom prigušenim dlanovima. „Hvala ti milion puta.“

Onda smo pojeli kašu.

Rufus je još stajao na autobuskoj stanici.

Zaustavio sam kola s druge strane ulice i otvorio prozor. Pogledao je kola u kojima su sedeli njegov otac, njegova majka i sestra, ustuknuo i okrenuo glavu. Na stanici je bilo još školske dece, ali on kao da nije stajao ni sa kim.

„Hoćeš da te povezem?“, povikao sam preko saobraćajne gužve između nas.

Podigao je pogled s pločnika i namrštio se. „Molim?“, rekao je. „Ne čujem.“ Ostali klinici su zurili, podrugljivo i besmisleno se cereći.

Pogledao sam Laru. „Šta sam mogao da ga pitam? Šta sam drugo uopšte mogao da ga pitam?“

Rubi se nagnu napred. „Koji je glavni grad Perua? Ako bog zaista postoji, zašto na svetu ima toliko patnje?“ Naslonila se i zakikotala s umornim osmehom dok je njen brat gledao niz ulicu stiže li autobus. „On hoće da ide autobusom, tata.“

Bila je u pravu.

Ostavili smo ga na stanici i odvezli Rubi u školu – do same kapije. Još smo smeli to da radimo. Čak nas je oboje poljubila u obraz ne proverivši prethodno da li neko gleda.

Ona zaista može uvek da mi izmami osmeh.

A taj osmeh je ugasnuo tek kad je sustigla jednu drugaricu i zamigoljila mršavim kukovima podižući sivu suknju. Počela je da povlači bele školske čarape iznad kolena, a to nije dobro izgledalo.

„Mlada damo“, povikao sam.

Okrenula se, podigla očupane obrve i mahnula nam pokretom koji je mogao da znači bilo šta. *U redu. Zdravo. Gubite se*. Ali rub te sive školske suknje nije otišao još uvis, a više se nije ni moglo očekivati.

Lara dodirnu ručni sat kad smo se vratili u spori jutarnji saobraćaj. „Zakasniću“, rekla je.

Pritisnuo sam dugme na komandnoj tabli.

„Nećeš“, rekao sam.

Skrenuo sam u suprotnu traku uz urlik sirene i gledao kako vozila koja nam idu u susret usporavaju videvši dva plava svetla kako bleskaju iz moje maske; svi su me čuli pre nego što su me videli i svi su mi se sklanjali s puta.

Život kakav treba da bude.

„Znaš da to ne bi smeo da radiš“, reče Lara i postidena, ali ipak nasmejana, utonu u sedište.

Nasmešio sam se, radostan što sam obradovao svoju ženu, ponosan što ću je odvesti na posao na vreme, i radujući se trenutku kada ću najzad ostati sam i zapaliti prvu jutarnju cigaretu.

DVA

Baš kao što Eskimi imaju pedeset reči za sneg, tako policija ima bezbroj izraza za pajkana koji nikad ne napušta stanicu.

Stanična mačka. Kafanski kauboj. Izlizano dupe. Čiviluk. Nosilac uniforme. Pris (prijavi se i sedi). Delebs (debeli lenji beskorisni skot). Spomenik (ne mrda s mesta).

Uprkos svetlosnoj predstavi koju sam priredio zbog Lare, to sam ja. Kantinski kauboj izlisanog dupeta. Ili sam makar to postao.

Ja sam treće pokolenje. I otac i deda bili su pajkani. Na nesreću, nije samo policijski posao nasledan u našoj porodici. Nasledne su i srčane bolesti. Zdravstvene poteškoće, kako ih zove čovek s naočarima – taj izraz ni moj otac ni deda nisu morali da čuju. Zato, uprkos trošnim čukama kakve imamo u porodici, matorce nije zadesilo poniženje da budu stanične mačke.

Ali to su bila druga vremena.

Kad sam stigao u stanicu, otišao sam pravo na paradu. To je deo dana koji televizija prikazuje kako treba – prostorija s mnogo muškaraca i ponekom ženom, svi piju prvi dnevni kofein dok ih Čvarak – narednik, šef, poznat i kao Gazda – upoznaje sa dnevnim zadacima. Opazio sam da me iz dna sale neko gleda. Krupan četrdesetogodišnjak u jeftinom odelu, prljavoj beloj košulji i s kravatom beživotnom kao mrtva zmija. Moj neka-

dašnji partner Kit, sada u društvu nekog sjajnoookog momčića koji, verovali ili ne, hvata beleške. Kit se iskezio i nazdravio mi plastičnom čašom, prosuo malo čaja po bradi, opsovao i obrisao se nadlanicom. Onda se, susprežući zevanje, ponovo okrenuo Čvarku.

„Stigle su nam brojke od vikenda“, govorio je Čvarak listajući beležnicu. „Znam da ćete se obradovati kad čujete da je Karneval prošao bez većih incidenata.“

Uzdasi neverice iz gomile. Čvarak nas besno pogleda ispod gustih obrva i zadrža ozbiljan izraz.

„Šest uboda nožem, četrdeset osam pljački i osrednja gužva zbog muzičkog uređaja kada je neko u tri časa i četrdeset pet minuta zamolio da se muzika smanji. Srećom, službenik za zaštitu okoline koji ih je zamolio da smanje Boba Marlija“ – podrugljivi povici nekih mlađih – „verovatno će izaći iz bolnice za mesec dana. Opštinske vlasti tvrde da gubitak slezine neće uticati na njegovu sposobnost za obavljanje posla. Srećom, i čudom, nijedan od ovih incidenata nije bio u vezi s Karnevalom, pa građani mogu i sledeće godine slobodno da povedu žene i decu na veselu proslavu.“

Kitov novi partner sve je marljivo zapisivao. Slušao sam Čvarka osećajući se kao čovek bez kite i jaja u javnoj kući.

Ne znam zašto dolazim ovamo svakog jutra. Ne, nije istina – tačno znam zašto dolazim. Dok je narednik čitao spisak ukradenih automobila, provala, pljački i zločina uz pretnju nožem, osećao sam se kao da i dalje jurim nevaljalce, da i dalje učestvujem u ratu protiv zločina, da sam i dalje čovek kakav sam hteo da budem.

Ali kad se parada završila, otišao sam za svoj sto zabranivši sebi da pogledam na sat. Kad bih mogao sebi da zabranim gledanje na sat, vreme bi brže prolazilo. Zato sam se zadubio u proveravanje obrazaca MG3, izveštaja koji policajci podnose tužilaštvu Krune, a ono zatim odlučuje koje nevaljalce će da

goni, a koje nevaljalce će da potapše po glavi i vrati nazad u divljinu.

Kad sam podigao pogled preko monitora, Kit je stajao tamo i tapkao mrlju od čaja na košulji.

„Hoćeš da malo jurimo kroz crveno?“, upitao je.

Kitov mladi partner čekao je na suvozačkom sedištu njihovog automobila. Sa stidljivim osmehom podigao je pogled s beležaka kad je Kit proturio glavu kroz prozor.

„Detektiv viši inspektor Bejli i ja bićemo čitav dan na tajnom zadatku“, rekao mu je Kit. „Zato se čisti.“

Mladić je izašao iz kola sa potpuno zbunjenim izrazom. „Ali šta ja treba da radim dok si ti na tajnom zadatku s inspektorom Bejlujem?“

Kit ljutito viknu: „Nemam pojma! Idi i šminkaj se. Radi šta hoćeš.“

Uvukao sam se na suvozačko sedište i smestio se. Prijalo mi je. Kit je seo za volan, crvenog lica, mrmljajući nešto o nedostatku inicijative kod mlađih naraštaja. Ostavili smo klinca na parking; čežljivo je zurio u nas.

Kad smo izašli na ulicu, Kit je izvukao iz pregratka za rukavice dve kutije. *Zestoretik. Amlodipin.* Izvadio je po jednu tabletu iz obe kutije i progutao ih uz gutljaj red bula.

„Prava poslastica uz visok pritisak“, nasmešio se.

„Starimo“, rekao sam ja. Znao sam da Kit ima četrdeset dve godine, pet manje od mene, iako je izgledao kao da mu je kilometraža daleko veća. „Zapravo, već smo stari.“

Kit se samo nasmejao i izvadio paklicu cigareta s mrtvačkom glavom na prednjoj strani. Onda je, s jednom rukom na volanu, a drugom držeći pljuge s visokim procentom katrana, skrenuo u suprotnu traku i nagazio gas kao da se trka s nekim.

* * *

Naišli smo na uplakanu ženu.

„Slike moje dece“, jecala je. „U njemu su bile sve slike moje dece.“

„Neko ti je zdirpio telefon?“, upitao ju je Kit, a kad je klimnula glavom, pokazao joj je da sedne u kola. „Uskoči, srce“, rekao je veselo. „Vratićemo ti tvoj telefon.“

U ovome je Kit bio dobar. Tu je bio sjajan. Vozili smo se polako, s damom još uzrujanom na zadnjem sedištu, dok nismo prošli pored stanice podzemne železnice gde su neki đaci razgovarali s mršavim momkom od dvadesetak godina. Bledo rošavo lice odavalo je zavisnika od heroina.

„Ne jede povrće, a?“, primeti Kit zaustavljajući auto na dvostrukoj liniji. Kad smo prišli grupici, video sam koliko su klinici preplašeni. Sumnjivac je držao jednu ruku u džepu otrcane vetrovke, a drugu je pružio dlanom naviše prema deci. Jedan mališan davao mu je ajpod. Kit se zakotao i spustio sumnjivcu ruku na rame.

„Šta se ovde dešava?“, upitao je.

Sumnjivac se trgnu i pogleda ga. „Samo malo slušamo muziku, gospodine.“ Vratio je ajpod klinicu i pokušao da pobegne, ali Kitova prijateljska šaka zadržala ga je na mestu.

Kit je klimao glavom. „Skidaš malo buke, a?“ Pokazao je glavom ajpod. „Šta imaš tu? Garažni rok? Širli Besi? Ja volim *Kleš*.“ Pogledao je uplašena lica đaka. „Niste čuli za *Kleš*? Šta vas uče u toj školi?“ Lako je odmahnuo glavom. „Bolje trčite kući da radite domaće.“

Razbežali su se. Sumnjivac je učinio poslednji napor da se izvuče. Kit ga je jače stegnuo.

„Ne ti, pelceru“, rekao je. „Ti si zadržan.“

Kit slobodnom rukom posegnu u džep njegove vetrovke i izvadi odvijlač. Vrh je bio opako naoštren.

„Time mi je mahao pred nosom“, reče žena. Više nije plakala.

Kit je posmatrao odvijlač. „Imaš neka stolarska posla? Treba da zavrneš neke spojeve?“